Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE EN WERK
VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT, OPENBARE WERKEN, HAVENS EN SPORT.

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de handhaving van het Scheepvaartdecreet van 21 januari 2022
- Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering bevat de nodige uitvoeringsbepalingen om het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023 (KVH) te implementeren binnen het beleidsveld watergebonden mobiliteit en transport voor wat betreft de handhaving van het Scheepvaartdecreet. In lijn met de nieuwe terminologie en instrumenten uit het KVH worden de handhavingsbepalingen zoveel als mogelijk gestroomlijnd met de andere uitvoeringsbesluiten.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld:

- Justitie en Handhaving, zoals vermeld in artikel 3 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie;
- Watergebonden mobiliteit en transport, zoals vermeld in artikel 12, §1, van het Besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie.

Justitie en Handhaving:
Dit voorontwerp van besluit kadert in het inhoudelijk structuurelement "Justitie en Handhaving" en de strategische doelstelling SD 9 "Een uniforme Vlaamse handhaving" (punt 4.9 in de Beleidsnota Justitie en Handhaving 2024-2029 (Vlaams Parlement, stuk 127, Nr. 1, p. 45)).
Wat betreft strategische doelstelling SD9 kan meer specifiek worden gewezen op de volgende operationele doelstelling:

OD 1. Het kaderdecreet Vlaamse Handhaving
In samenspraak met de inhoudelijk bevoegde ministers, zetten we de uitwerking van het kaderdecreet Vlaamse Handhaving onverminderd voort. Hierbij zal het Agentschap Justitie en Handhaving onder meer verder instaan voor de ondersteuning bij het regelgevend proces.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig adviesnr. 2026/21 van 13 februari 2026.
De Inspectie van Financiën verleende een gunstig advies op 12 februari 2026.

Na de eerste principiële goedkeuring werden volgende adviezen bekomen:
- de Mobiliteitsraad van Vlaanderen verleende een gunstig advies op 24 april 2026;
- de VVSG liet op 5 mei 2026 weten geen afzonderlijk advies uit te brengen, maar dat de Stad Antwerpen wel een advies zal bezorgen. De stad Antwerpen verleende op eigen initiatief een gunstig advies op 13 mei 2026.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

In het decreet tot wijziging van diverse decreten, wat betreft de tweede algemene implementatie van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023, principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 19 december 2025 (hierna: het tweede algemeen implementatiedecreet), werd beslist om voor de handhaving van het Scheepvaartdecreet, gebruik te maken van het KVH. Het KVH heeft als doel de Vlaamse handhavingsregels te stroomlijnen en de informatie-uitwisseling te bevorderen door het digitaliseren van de Vlaamse handhaving. Het toetreden tot een snelgroeiende groep van Vlaamse handhavers zorgt ervoor dat het delen van goede praktijken, kennis en ervaring makkelijker wordt. Door de instap in het KVH vergemakkelijkt ook de toegang tot het Vlaams Handhavingsplatform (VHP).

De instap in het KVH laat toe om de misdrijven en inbreuken uit het Scheepvaartdecreet bestuurlijk te handhaven. De materie leent zich ertoe om bestuurlijk te worden gehandhaafd.

Dit voorontwerp van besluit vormt het sluitstuk van de implementatie van het KVH wat betreft de handhaving van de regelgeving inzake de binnenscheepvaart. De fundamentele keuzes inzake de handhavingsinstrumenten en de regeling ervan zitten vervat in het KVH en het besluit van de Vlaamse Regering over de digitalisering van de handhaving van diverse Vlaamse regelgeving. In dit voorontwerp worden onder meer volgende aspecten geregeld:

- de aanstelling van diverse KVH-functiehouders;
- de opleidingsvereisten voor toezichthouders;
- de regels rond herstelschikkingen;
- de nadere regels voor de bewaring en teruggave van meegevoerde zaken;
- beleidslijnen.

In zijn advies van 12 februari 2026 merkt de Inspectie van Financiën op dat, gelet op de betrokkenheid van de stad Antwerpen, de nota aan de Vlaamse Regering dient te vermelden wanneer de stad de stappen zal zetten om tot het KVH toe te treden, of dat aan de nota VR een intentieverklaring van de stad wordt toegevoegd. Hierop kan geantwoord worden dat de stad Antwerpen als zodanig niet tot het KVH kan toetreden. Het KVH voorziet daarentegen in een delegatie aan de Vlaamse Regering om de voorwaarden te bepalen waaronder lokale besturen KVH-toezichthouders kunnen aanstellen (zie artikel 8, §2, 3° KVH). In het voorliggend voorontwerp van besluit maakt de Vlaamse Regering gebruik van deze delegatie door de stad Antwerpen de mogelijkheid (geen verplichting) te geven om KVH-toezichthouders aan te stellen in het kader van de handhaving van het Scheepvaartdecreet. Of

de stad Antwerpen gebruik wenst te maken van deze mogelijkheid of niet is een keuze die aan de stad wordt gelaten.

In zijn advies stelt de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (hierna: MORA) de inspanningen van de Vlaamse Regering om de handhavingsregels van verschillende Vlaamse regelgevingen verder te stroomlijnen binnen het ééngemaakt juridisch kader van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving te ondersteunen. De MORA stelt verder vast dat bij de voorbereiding van het voorliggend ontwerp van besluit de havens actief zijn betrokken en dat daarbij rekening werd gehouden met hun bekommernissen. De MORA formuleert geen opmerkingen over het ontwerp.

In zijn advies stelt de stad Antwerpen dat het ontwerp geen afbreuk aan de eigen bevoegdheid van het college van burgemeester en schepenen en de huidige situatie bestendigt. Het advies is daarom gunstig en formuleert geen opmerkingen.

B. RECHTSGRONDENTABEL

Voorontwerp BVR	Rechtsgrond
Art. 1	N.v.t.
Art. 2	N.v.t.
Art. 3	Art. 8, §2, eerste lid, 1°, 3°, 5° en 6°, §2, tweede lid en §3, tweede lid KVH
Art. 4	Art. 8, §1, tweede lid en art. 22, §1, eerste lid KVH en artikel 88, §1, derde lid Scheepvaartdecreet.
Art. 5	Art. 8, §3, eerste lid KVH
Art. 6	Artikel 111, §2, eerste lid Scheepvaartdecreet (zoals na de wijziging door het tweede algemeen implementatiedecreet)
Art. 7	Artikel 111, §1 Scheepvaartdecreet (zoals na de wijziging door het tweede algemeen implementatiedecreet)
Art. 8	Art. 62, §1, eerste lid, 1° KVH
Art. 9	Art. 67, §2, vierde lid KVH
Art. 10	Art. 71, §1, tweede lid KVH
Art. 11	Art. 76 KVH
Art. 12	N.v.t.
Art. 13	N.v.t.
Art. 14	N.v.t.
Art. 15	N.v.t.
Art. 16	N.v.t.
Art. 17	N.v.t.

C. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1. Definities

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 2. Toepassingsgebied

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 3. Aanstelling en bevoegdheden van de toezichthouders

In uitvoering van artikel 8, §2, eerste lid, 1° en tweede lid KVH, worden de gedelegeerd bestuurder van De Vlaamse Waterweg nv (hierna: DVW) en de leidend ambtenaar van het Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust (hierna: MDK) gemachtigd om onder de personeelsleden van DVW, respectievelijk MDK, toezichthouders aan te stellen.

In uitvoering van artikel 8, §2, eerste lid, 5° en 6° wordt bevestigd dat de politiediensten en havenbedrijven toezichthouders kunnen aanstellen.

In uitvoering van artikel 8, §2, eerste lid, 3° KVH, wordt het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen gemachtigd om onder de personeelsleden van de stad Antwerpen, toezichthouders aan te stellen. De bevoegdheid van deze toezichthouders wordt in uitvoering van artikel 8, §3, tweede lid KVH inhoudelijk beperkt.

Met deze bepaling wordt de huidige situatie inzake toezicht bestendigd.

Dit besluit geldt met behoud van toepassing van de territoriale bevoegdheden bepaald in het decreet van 2 april 2004 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschap De Vlaamse Waterweg nv, naamloze vennootschap van publiek recht, gewijzigd bij het decreet van 22 maart 2024, het besluit van 7 oktober 2005 van de Vlaamse Regering tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Agentschap voor Maritieme Dienstverlening en Kust en het decreet van 2 maart 1999 houdende het beleid en het beheer van de zeehavens.

Artikel 4. Aanwijzing officieren van gerechtelijke politie – hulpofficieren van de procureur des Konings, bevoegdheid tot bestuurlijke visitatie en machtiging voor het overgaan tot onmiddellijke inning

Binnen de groep van toezichthouders, nemen de toezichthouders met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie – hulpofficier van de procureur des Konings of van toezichthouder in de zin van vermeld in artikel 22 §1, eerste lid KVH, een bijzondere plaats in, o.a. vanwege hun bevoegdheden in het kader van gerechtelijke huiszoekingen en bestuurlijke visitaties. Omdat die hoedanigheid verbonden is met generieke (handhavings)competenties die kaderen in een opdracht van gerechtelijke politie, worden zij aangewezen door de Vlaamse minister, bevoegd voor Justitie en Handhaving, op voordracht van de entiteit of instantie die hen als toezichthouder heeft aangesteld. Dit moet de kwaliteit en uniformiteit van de uitoefening van deze invasieve bevoegdheden over de verschillende geledingen van de Vlaamse overheid en de lokale besturen heen bevorderen.

Ook de toezichthouders, bevoegd voor het overgaan tot onmiddellijke inning, nemen een bijzondere plaats in, gezien het uitoefenen van deze bevoegdheid tot gevolg heeft dat de strafvordering vervalt. Om ook hier uniformiteit te bewaren worden zij aangewezen door de entiteit of instantie die hen als toezichthouder heeft aangesteld (dewelke zal zijn, afhankelijk van het geval, DVW (lid 1), MDK (lid 2), de havenbedrijven (lid 3) of de stad Antwerpen (lid 4)). Voor de personeelsleden van de politiediensten gebeurt dit door de gedelegeerd bestuurder van DVW, weliswaar op voordracht van de politiediensten zelf (lid 1).

Paragraaf 4 bepaalt tot slot dat de toezichthouders voorgedragen door DVW, MDK en de havenbedrijven op basis van artikel 3, van rechtswege bekleed met de specifieke hoedanigheid uit artikel 88 van het Scheepvaartdecreet.

Artikel 5. Opleiding toezichthouders

Er wordt voorzien in een aantal collectieve opleidingen, georganiseerd door het Agentschap Justitie en Handhaving, die verplicht dienen gevolgd te worden door de toezichthouders. Deze opleidingen worden gegeven door instellingen, die erkend worden door het Agentschap Justitie en Handhaving. Deze opleidingsverplichting treedt pas in werking één jaar na de erkenning van één of meerdere instellingen.

Een aantal categorieën toezichthouders worden omwille van hun specifieke takenpakket vrijgesteld van het verplicht volgen van bepaalde modules van de opleiding. De module met betrekking tot verhoren bijvoorbeeld is niet relevant voor een aantal categorieën van toezichthouders gezien deze *de facto* nooit verhoren kunnen afnemen (bijvoorbeeld omdat zij van op afstand werken in een bedieningscentrale). Dit is bijvoorbeeld het geval voor een deel van de toezichthouders van de DVW en de toezichthouders van MDK. Enkel de module met betrekking tot het proportionele gebruik van de bevoegdheden voor het toezicht en de opsporing, vermeld in hoofdstuk 2 van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023 en de module met betrekking tot het opstellen van processen-verbaal en verslagen van vaststelling zijn principieel verplicht te volgen door alle categorieën toezichthouders. Wat betreft de opleiding met betrekking tot de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie – hulpofficier van de procureur des Konings worden eveneens een aantal categorieën uitgesloten gezien zij reeds deze hoedanigheid bezitten in het kader van andere regelgeving.

Toezichthouders volgen bijscholingen over de opgesomde modules als zij hiervoor worden opgeroepen door het Agentschap Justitie & Handhaving. De bevoegde minister kan eerder gevolgde opleidingen gelijkstellen, of vrijstellingen verbinden aan gelijkwaardige diploma's en getuigschriften. Er kunnen ook al toezichthouders worden aangesteld voor een niet-verlengbare periode van 5 jaar wanneer ze de opleidingen nog niet hebben gevolgd, mits ze beschikken over de nodige kennis en eigenschappen.

Artikel 6. Aanwijzing beboetingsinstanties

De gedelegeerd bestuurder van DVW wordt door dit artikel gemachtigd om personeelsleden van DVW aan te wijzen als beboetingsinstantie. Deze personeelsleden opereren binnen het geografisch gebied zoals bepaald in artikel 5bis, 3° van het decreet van 2 april 2004 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschap De Vlaamse Waterweg nv, naamloze vennootschap van publiek recht.

Artikel 7. Aanwijzing herstelinstanties

De herstelinstanties hebben in het KVH zowel een rol in het kader van beveiliging als in het kader van herstel: zij kunnen zelf beveiligingsmaatregelen opleggen en dienen de door toezichthouders opgelegde beveiligingsmaatregelen te bekrachtigen en zij zijn het bevoegde orgaan voor alle beslissingen inzake herstel (herstelbeslissingen en herstelschikkingen).

De gedelegeerd bestuurder van DVW wordt door dit artikel gemachtigd om personeelsleden van DVW aan te wijzen als herstelinstanties. Deze personeelsleden opereren binnen het geografisch gebied zoals bepaald in artikel 5bis, 3° van het decreet van 2 april 2004 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschap De Vlaamse Waterweg nv, naamloze vennootschap van publiek recht.

Artikel 8. Herstelschikkingen

De artikelen 60-62 KVH regelen de mogelijkheid voor de herstelinstantie om met overtreders of andere belanghebbenden een herstelschikking af te sluiten betreffende het herstel van publieke schade. Dit artikel duidt aan door wie de herstelschikkingen gesloten en bekrachtigd dienen te worden. Zonder deze bekrachtiging kunnen de herstelschikkingen immers geen rechtsgevolgen ressorteren. Het vier-ogen-principe wordt behouden.

De herstelschikkingen worden gesloten door personeelsleden die de gedelegeerd bestuurder aanwijst, ongeacht de financiële tegenwaarde van de publieke schade.

De herstelschikkingen met betrekking tot een bedrag van maximaal 500.000 euro worden bekrachtigd door de gedelegeerd bestuurder. De herstelschikkingen met betrekking tot een bedrag hoger dan 500.000 euro worden bekrachtigd door de minister, bevoegd voor de watergebonden mobiliteit en transport, of door de gemachtigde van de minister.

Het bedrag van 500.000 EURO is afgelijnd op artikel 16 §1, 5° van het BVR van 30 oktober 2015 "tot regeling van de delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de hoofden van de departementen en van de intern verzelfstandigde agentschappen", waar hetzelfde bedrag, afgemeten aan de waarde van het geschil, wordt gehanteerd als grens voor het sluiten van overeenkomsten tot arbitrage door leidend ambtenaren.

Artikel 9. Vrijstelling bekrachtiging

Dit artikel stelt de beveiligingsmaatregelen genomen op basis van artikel 49 Scheepvaartdecreet, genomen door toezichthouders van MDK, vrij van bekrachtiging conform artikel 67, paragraaf 2, vierde lid van hetzelfde besluit.

Dit artikel is een uitzondering op het principe dat beveiligingsmaatregelen die genomen zijn door een toezichthouder, binnen de 14 dagen bekrachtigd moeten worden door een herstelinstantie. Deze uitzondering wordt ingevoerd omdat de toezichthouders van MDK, in deze een gespecialiseerd agentschap, geen bekrachtiging behoeven door de herstelinstantie van een ander agentschap. Bovendien kunnen de specifieke beveiligingsmaatregelen uit artikel 49 Scheepvaartdecreet nu reeds genomen worden door deze toezichthouders, eveneens zonder bekrachtiging..

Artikel 10. Nadere regels voor de bewaring en teruggave van meegevoerde zaken

In het kader van de ambtshalve uitvoering van gerechtelijk of bestuurlijk opgelegde publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen kunnen, zoals bepaald in artikel 71 KVH, de gerechtsdeurwaarder, de herstelinstantie of de toezichthouder overgaan tot het meevoeren en opslaan van ter plaatse aanwezige zaken als de ambtshalve uitvoering dat vereist. De goederen moeten worden opgelijst in een verslag van bewaring en de rechthebbenden van de goederen moeten op de hoogte worden gebracht. Op de overheid rust een teruggaveplicht en een principiële bewaringsplicht van negentig dagen. De afgifte van de goederen aan de rechthebbende kan altijd gekoppeld worden aan de betaling van de kosten van bewaring. Ook kan de teruggave gekoppeld worden aan de betaling van de kosten van ambtshalve uitvoering van de bestuurlijke herstel- of beveiligingsbeslissing. Worden de goederen niet binnen de negentig dagen na de oplading opgeëist door de rechthebbende, dan is de bevoegde overheid gerechtigd om ze te verkopen of desnoods weg te schenken of te vernietigen. De termijn van negentig dagen dient niet te worden afgewacht als de kosten onredelijk hoog worden in verhouding tot de waarde van de zaak.

Vooraleer over te gaan tot vernietiging of eigendomsoverdracht moeten uiteraard alle redelijke inspanningen worden geleverd om de rechthebbende te identificeren en tijdig op de hoogte te brengen.

Artikel 11. Beleidslijnen

Conform artikel 76 KVH kan de Vlaamse Regering algemene beleidslijnen voor toezicht, opsporing, vervolging, sanctionering, beveiliging en herstel vastleggen.

In navolging van het advies van de Raad van State (advies nr. 77.949/1/V van 18 augustus 2025) wordt bepaald dat de Vlaamse minister, bevoegd voor watergebonden mobiliteit en transport, en de

Vlaamse minister, bevoegd voor justitie en handhaving, elk wat diens bevoegdheden betreft, deze algemene beleidslijnen in een ministerieel besluit kunnen vaststellen.

Artikel 12-14. Wijzigingsbepalingen

Deze artikels vervangen een verwijzing naar een artikel in het Scheepvaartdecreet dat wordt vervangen door het tweede algemene implementatiedecreet door de meer generieke (toekomstbestendige) verwijzing naar het begrip 'toezichthouders'.

Artikel 15. Opheffingsbepaling

Dit besluit vervangt het besluit van de Vlaamse Regering van 31 augustus 2023 tot vastlegging van opleidings- en ervaringsvereisten en andere voorwaarden voor personeelsleden van bevoegde autoriteiten, waterwegbeheerders, havenbedrijven of het loodswezen die worden aangewezen als toezichthouder, bestuurlijk opsporingsagent of agent van gerechtelijke politie en het besluit van de Vlaamse Regering van 2 september 2022 tot aanwijzing van de personeelsleden van De Vlaamse Waterweg nv die bevoegd zijn om beslissingen over bestuurlijke vervolging te nemen en bestuurlijke sancties op te leggen. Deze besluiten kunnen aldus worden opgeheven.

Artikel 16. Inwerkingtreding

De datum van inwerkingtreding wordt bepaald op 8 september 2026. Dit is de datum waarop het KVH van toepassing wordt op het Scheepvaartdecreet, conform artikel 76 van het tweede algemeen implementatiedecreet.

Artikel 17. Bevoegde ministers

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Binnen het Scheepvaartdecreet wordt op heden reeds aan handhaving gedaan, op basis van het kaderdecreet Bestuurlijke Handhaving van 22 maart 2019 (KBH). De intrede in het KVH houdt aldus geen breuk met het verleden in. Het KVH in combinatie met de opties uit hoofdstuk 10 volstaat om de huidige praktijk verder te zetten. Dat het KVH soms meer instrumenten ter beschikking stelt dan in het huidige kader, doet daaraan geen afbreuk. Binnen de beleidslijnen, vastgesteld door de Vlaamse Regering, zetten de Vlaamse inspectiediensten die instrumenten in die, rekening houdend met de eigenheid van de materie en de tradities die gelden in de sector, het meest geëigend zijn voor een doelmatige en evenredige handhaving.

Om te voldoen aan de digitaliseringsverplichting zullen de inspectiediensten kosteloos gebruik kunnen maken van het Vlaams Handhavingsplatform (VHP).

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Op vlak van personeel wordt weinig tot geen impact verwacht. Het KVH biedt de Vlaamse inspectiediensten onmiskenbaar meer mogelijkheden om te handhaven, maar laat toe de huidige praktijk verder te zetten. De effectieve inzet van die extra mogelijkheden is een beleidskwestie.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

De Stad Antwerpen wordt nu al beperkt betrokken bij de handhaving van het Scheepvaartdecreet en deze aanpak wordt verdergezet.
De impact op de lokale besturen is analoog aan de impact op de Vlaamse overheid.

4 VERDER TRAJECT

Er wordt advies gevraagd aan de Raad van State.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar tweede principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de handhaving van het Scheepvaartdecreet van 21 januari 2022;

2° de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk, te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Havens en Sport,

Annick DE RIDDER